

ציודה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

י"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך | פרשת אמר

גליון מס' 185 התשפ"ד

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין כים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרחוקה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

בדרך הפרשה

מדרגה שלא זלזלו בדברים שנחשבים ונראים קטנים, שהרי אמרו חז"ל (יבמות קכ"א ע"ב), שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, כפי שנאמר: "וסביביו נשערה מאד" (תהלים נ, ג). כל מעשה שלילי של אדם גדול, גם אם בעיניו הוא קטן, הרי הוא חלול ה'.

אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם (כ"א, א) הגמרא (יבמות קיד ע"א) דורשת על פסוק זה: "אמר ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים". אמרה חסידית מפרסמת אומרת כה: "להזהיר גדולים על הקטנים" - רקז ואזהרה לאנשים גדולים ובעלי

בדרך רבותנו

עולם. הוא הגיע לתחנת הרפכת מבעוד מועד, אה דקות ספורות לפני בואה של הרפכת, נגש אליו יהודי שלא הכירו, ובקש ממנו לבוא עמו להשלים מנין, מאחר שיש רק תשעה יהודים בבית הכנסת.

אנשים גדולים נזהרים גם בפפים הקטנים מספר על מרנא ה"חפץ חיים" וצ"ל, שהיה צריך לנסע לילנא, לאספה חשובה שעסקה בענינים שברומו של

ראש הישיבה. רק לאחרונה ספר לי, שכדי לא להביך שום בחור, הוא היה תמיד מתאים את השאלה באופן מדויק לרמה ולידיעות של התלמיד, ושאל רק שאלה שידע שיוכלו לענות עליה.

אני זוכר היטב את הבחינה הראשונה שלי, שהייתה בשנת תשכ"ז. הרב התחיל לשאל את התלמידים, מימין לשמאל, עד שהגיע אלי. רעדתי כהגון. בדיוק כשהתחיל לשאל אותי, נשמעה אזעקה. פרוצה מלחמת ששת הימים. התחושה שלי הייתה שכל המלחמה נועדה כדי לפטר אותי מהמזבזבז הללא נעים. אמרתי לעצמי: "לפיכה צריכה כל אחד ואחד לומר, בשבילי נברא העולם..."

עוד ראינו את תשומת לבו של האדם הגדול שבגדולים לזוטות, לכאורה, שמטרתן להיטיב עם האילת:

באירופה היה מקובל לכתב את שם המשפחה של הרב עם האותיות ע' וא', המשמשות כאותיות נקוד, כמקובל בשפת האידיש - אויערפאך. כך היה הרב חותם את שמו תמיד, וכך הופיע גם על ה"בלאנק" הרשמי שלו, אבל כאשר היה שולח מכתב, היה כותב מאחורי המעטפה "אויירבך". שאלוהו מה נשתנה, ואמר רבי שלמה זלמן: "הדור אינו מרגל בתוספות אלו. הוא עלול להסתבך, ולא ידע כיצד לקרא שם זה".

כה, גם בפכים הקטנים נכרה גדלותו העצומה. למרות שראשו היה בשמים - רגליו היו על הקרקע. הוא

ה"חפץ חיים" שקל את הענין בכבד ראש. מצד אחד, האספה שאליה הוא נוסע חשובה מאד, ובעלת השפעות והשלכות על כלל הצבור. אם לא יעלה על הרכבת הקרובה, יאלץ להמתין מספר שעות עד הרכבת הבאה, ויש כאן גם בטול תורה. מצד שני, יש כאן חשש של חלול השם. האיש יחזר לבית הכנסת, ויספר שהפציר באדם שגראה צדיק, עם זקן ופאות, שיבוא להשלים מנין, והלה התעצל ולא רצה לבוא, והתחמק בתרוץ קלוש שממהר הוא לאספה בעלת חשיבות לכלל ישראל...

ה"חפץ חיים" הכריע, שמוטב שיפסיד את הרכבת, עם כל המשתמע מכה, ובלבד שלא יהיה חשש חלול ה'.

עוד נתן אולי לומר בדרך צחות: "להזהיר גדולים על הקטנים" - גם אנשים גדולים צריכים לא לשפח לשים לב לפרטטים הקטנים.

והאמת היא, שדוקא אצל אנשים גדולים מאד אנחנו מוצאים זהירות מפלגת גם בזוטות, לכאורה, בפכים שנראים קטנים מאד.

רבי שלמה זלמן אויערבה זצ"ל כהן פראש ישיבת "קול תורה" בירושלים במשך עשרות שנים, ואני זכיתי ללמד בשיבתו. פעם בכמה חודשים היה נוהג לבחון את תלמידי הישיבה, ואנחנו, התלמידים, רעדנו מהמבחן. לא היה זה פחד מענש כלשהו, זו הייתה יראת כבוד, יראת הרוממות מדמותו הנערצת של

שאם יראה הצוות שהוא מקבל מכתב מרב מפרסם, אולי יתייחסו אליו ביקור כבוד ויקדישו לו יותר תשומת לב. אמנם איני רגיל לכתב פה, אבל אם זה יכול לסייע ליהודי, אותר על מנהגי".

גדולי ישראל האמתיים, דוקא בגלל גדלותם העצומה, לא הסיחו דעתם אף מהפרטים הקטנים ביותר.

ובמקביל, יש לתת את הדעת לצד אחר של "להזהיר גדולים על הקטנים" - להזהיר את אלו שרוצים להיות גדולים, שיקפידו על הדברים הקטנים. מהדקדוק בפרטים הקטנים, נעשים גדולים. (רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א - נאה דורש)

נתן דעתו גם על הפרטים הקטנים ביותר, כדי לא לפגוע שלא במתכוון, ולא לגרם אי נוחות אף במעשה הפעוט ביותר.

רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, ענק התורה והמוסר, היה כותב תמיד את שמו - מחמת ענותנותו - ללא תאר "הרב". פשוט, חיים שמואלביץ. כה גם כתב בצד האחורי של המעטפות, כאשר שלח מכתבים. פעם אחת שנה ממנהגו, וכתב בצד האחורי של המעטפה "הרב חיים שמואלביץ". שאלוהו לפשר השנוי, ואמר: "מכתב זה ממען ליהודי זקן אחד, גלמוד ובודד, שמתגורר בבית אבות. אין לו משפחה ואין לו ידידים ומכרים, ואף אחד אינו בא לבקרו. חשבת, ידידים ומכרים, ואף אחד אינו בא לבקרו. חשבת,

בדרך הזמן

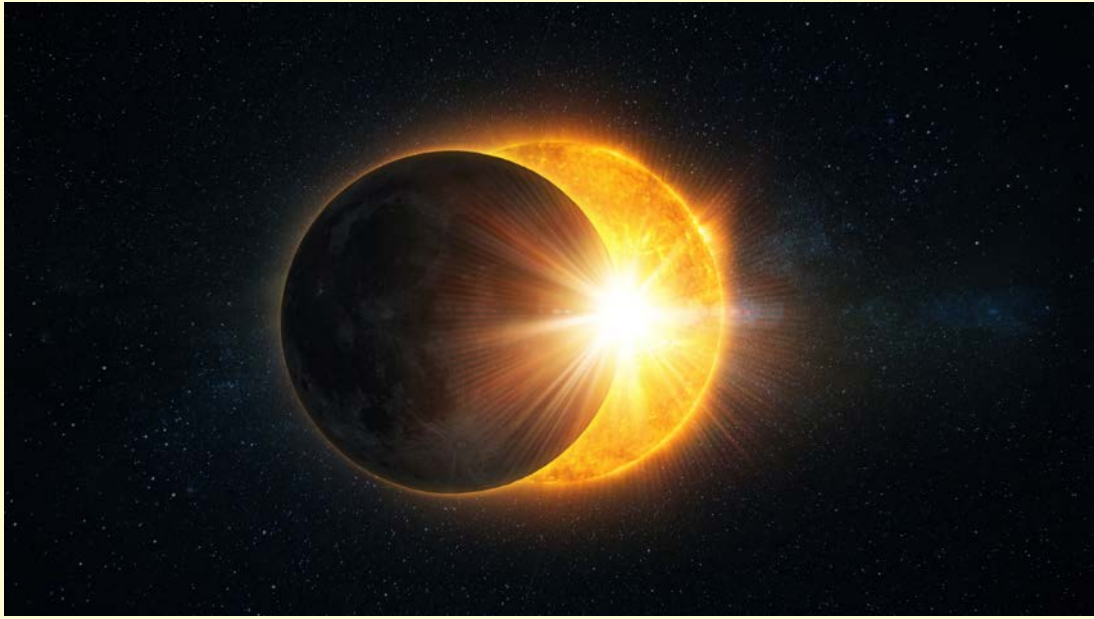
יהודי אחד השתתף בסמינר של 'ערכים'. הוא השתתף בכל ההרצאות ולא זו מילימטר... בשום פנים ואופן לא השתכנע לחזור בתשובה. כל מה שנסו לדבר אתו - נפל על אוזניים אטומות.

הרב פינקוס, שהשתתף בסמינר, אמר לו: "אתה לא רוצה לחזור בתשובה? אל תחזור. אין בעיה. אני מבקש ממך רק דבר אחד קטן: תספר ספירת העמר. תגיד: 'היום פה וכה לעמר'".

"מה זה הדבר הזה?" שאל האיש. והרב פינקוס הסביר לו שאנו סופרים את הימים לקבלת התורה ובכה אנו מביעים את השתוקקותנו להיות קרובים לקב"ה ולתורה הקדושה.

רגע של השתוקקות לתורה
וספרתם לכם... עד ממחרת השבת השביעת תספרו חמשים יום (כג, טו-טז)
כמה זמן לוקח לנו לספר ספירת העמר? שתי דקות...
נשאלת השאלה: איך יתכן להבין שאדם מברך שתי דקות ביום וזה נחשב לו כהכנה לקבלת התורה? התשובה: פי רגע אחד ביום הוא השתוקק לתורה! רגע אחד ביום הוא השתוקק לקב"ה! אנהנו מתייחסים לזה כפראט יפה. רבי שמשון פינקוס זצ"ל ראה בזה דרך לתפס בן אדם ולהחזירו בתשובה. ומעשה שהיה פה היה:

בכל מיני מצבים שנגקלעים אליהם בחיים.

כצאת השמש בגבורתו

אמרו חז"ל (גטין לו ע"ב): "הנעלבים ואינן עולבים, שומעים חרפתם ואין משיבים, עליהם הכתוב אומר (שופטים ה, לא): 'ואהביו כצאת השמש בגבורתו'". הפרוש הפשוט הוא: אם מישוהו נפגע מחברו, ויש לו אפשרות לענות לו, ויש כאלו שיודעים לענות תשובות חדות – ותחת זאת הוא מחליט לשתק, הריהו נכנס לקטגוריה של "הנעלבים ואינן עולבים, שומעים חרפתם ואין משיבים". עליו הכתוב אומר: "ואהביו כצאת השמש בגבורתו". ויש להבין מה הקשר בין זה לבין השמש?

המפרשים מבארים, שהנה בבריאת העולם, השמש והירח האירו במדה שוה. הלה הירח וקטרג: "אין שני מלכים משתמשים בכתר אחד". השמש, ששמעה את דברי הירח – "נפגעה!" כביכול, בקש הירח שהשמש תתמעט, והוא ישלט בעולם.

והשמש "שתקה"!

וכשכר על שתיקתה זכתה שהיא זו שנשארה בגדלתה, בגבורתה, בתפארתה. גם הירח, מקבל את אורו ממנה,

וואת במשה אלפי שנים, עד עצם היום הזה!

לפיכך משולים כל הנעלבים ואינם עולבים לשמש.

לזכותו של האיש יאמר: הוא הנה מנמס, ואמר לרב פינקוס: "אם זה יעזר לרב שאני אגיד את המשפט הזה – הריני אומר אותו: היום ארבעה עשר יום לעמר..." והנה, הפלא ופלא, לאחר יומים, היהודי התחיל לגלות התענינות בהרצאות, הסכים להתחיל לשמר מצוות, עד שבסופו של תהליך חזר בתשובה שלמה.

שאלו את הרב פינקוס: מהיכן הרעיון הזה? מה הסוד המיוחד שיש במצוות ספירת העמר?

והוא הסביר: מנחת העמר באה מן השעורים שהן מאכל בהמה. כשמגיע חג השבועות מביאים מנחה מן החטים שהן מאכל אדם. הוי אומר, שבמים אלו נתן להפך מבהמה לאדם. מה הופך מישוהו מבהמה לאדם? השתוקקות של דקה אחת ביום לתורה! ידעתי שאם הוא יתחיל להשתוקק ולבקש קרבת אלוקים – זה כבר יחבר אותו לקב"ה באפן משלם".

(רבי גואל אלקריף שליט"א – נאה דורש)

דרכי התמודדות עם מריבה או פעס

"אמרו: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטופרס, וכלן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה. תנא: כלם מתו מפסח ועד עצרת" (במות סב ע"ב).

ברצוני לעמד על מספר נקודות חשובות בנושא "בין אדם לחברו", שידיעתן מראש תסיע לנו מאד להתמודד

בְּשֹׁכֵר הַשְּׂתִיקָה

רַבִּים מֵאַתְּנוּ מְחַפְּשִׁים זְמַנִּים שֶׁל "עַת רְצוֹן".
בְּזַמַּנִּים אֵלּוּ אֶפְשָׁר לְפַעֵל, וְלִזְכּוֹת לִישׁוּעוֹת. בְּשַׁעוֹר
שֶׁ"בְּזַמַּנִּים רְגִילִים", בְּמַהֲלֵה הַשָּׁנָה, צָרִיחַ לְהַשְׁקִיעַ
מֵאוֹת תְּפִלוֹת בְּדֵי לִזְכּוֹת לְאוֹתָן יְשׁוּעוֹת מִיְּחָלוֹת.
כְּתוּב בְּסִפְרֵי הַסּוּד עַל הַפְּסוּק (הוֹשַׁע יד, ב): "שׁוֹבָה
יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֵיהֶּ": ה' – זוּ מִדַּת הַרְחָמִים, אֱלֹהֵיהֶּ
– זוּ מִדַּת הַדִּין. עַד – פִּירוּשׁוֹ עוֹד. וְהוּא שְׂאוֹמֵר הַכְּתוּב
לְכָל יְהוּדִי: יֵשׁ זְמַנִּים שֶׁמִּדַּת הַרְחָמִים שׁוֹלֵטת בְּעוֹלָם.
תִּמְהַר לְתַפֵּס אֶת הַזְּמַנִּים הָאֵלּוּ! "שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד
ה'" – שׁוֹב מִהָרַק כָּל עוֹד ה', מִדַּת הַרְחָמִים, שׁוֹלֵטת
בְּעוֹלָם. אִם לֹא תִמְהַר, וְלֹא תִנְצֵל אֶת אוֹתָהּ עַת הַרְצוֹן,
יִחְזַר הַזְּמַן שֶׁל "אֱלֹהֵיהֶּ", שֶׁהִיא מִדַּת הַדִּין.
כִּיָּן הִגַּעְנוּ לְנִקְדָּה: כָּל אִימַת שֶׁמִּישָׁהוּ מֵאַתְּנוּ נִפְגַּע,
הַכָּאֵב צוֹרֵב לוֹ, לְבוֹ נִשְׁבֵּר. אַחַד מֵהַכְּלִים שֶׁיִּשְׁכּוֹלִים
לְעוֹר לוֹ לְהַחֲזִיק מֵעַמְדָּה, וְלַעֲמֵד בְּנִסְיוֹן בְּהַצְלָחָה, הוּא
לְדַעַת מַה קוֹרָה בְּשָׂמִים בְּדִיּוֹק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה.

יֵשׁ קוֹנָה עוֹלָמוֹ בְּשַׁעָה אַחַת

הִבָּה נִתְבַּוְּנָה!

מִישָׁהוּ פִּגַּע בָּהּ. זֶה כּוֹאֵב, צוֹרֵב וּמְבִישׁ. שְׂכָרִיר שֶׁל
שְׁנִיָּה עוֹמֵד לְפָנֶיהָ לְהַחֲלִיט בֵּין הַשָּׁנִים – לְעִנּוֹת אוֹ
לְשִׁתֵּק. אִם בְּחֶרֶת בְּאַפְשָׁרוֹת הָרֵאוּשׁוֹנָה – הַפְּסוּת! אֲבָל
אִם בְּחֶרֶת בְּשְׁנִיָּה – הִנֵּה יְכוּלָה לְהַעֲפִיל לְמִקְוֵמוֹת כָּל

כֶּה גְבוּהִים בְּשָׂמִים, שְׂבִימִים רְגִילִים צָרִיחַ לְדַפֵּק עַל
הַרְבֵּה דְּלִתוֹת כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְשָׁם, וְלֹא תִמִּיד מְצַלִּיחִים.
מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר דּוֹמָה, לְאָדָם הַמְהַלֵּךְ עַל חֶבֶל דָּק,
מִתּוֹחַ עַל גְּבִי תְהוֹם עֲמֻקָּה. הוּא יְכוּל לְעֵלוֹת מְעֵלָה
מְעֵלָה, לְסִים אֶת הַדֶּרֶךְ וְלִזְכּוֹת בְּהֵלָה וּבְכִבּוּד עוֹלָמִיִּים,
אִךְ הוּא יְכוּל גַּם לְמַעַד, וְלַפֵּל אֶל הַתְּהוֹם הַעֲמֻקָּה.
אָדָם שֶׁבָחַר שְׂלֵא לְבָלֵם אֶת פִּיּוֹ, הַשִּׁיב מִנָּה אַחַת אִפִּים
לְאוֹתוֹ שֶׁפָּגַע בּוֹ, וּבְכָה לְבָה אֶת הַפְּרוּד וְהַמְחַלֶּקֶת –
נִפֵּל אֶל הַתְּהוֹם! אִךְ אִם בָּחַר בְּאַפְשָׁרוֹת לְבָלֵם אֶת
פִּיּוֹ, וּבְכָה לְהַרְגִיעַ אֶת הַמְחַלֶּקֶת – יִצַּר שְׁעָה שֶׁל "עַת
רְצוֹן" שֶׁאֶפְשָׁר לְנַצֵּל אוֹתָהּ וְלַפַּעֵל גְּדוּלוֹת וּנְצוּרוֹת,
מַה שֶׁקִּוְּשָׁה מְאֹד לְעִשׂוֹת בְּזַמַּנִּים רְגִילִים.
"בְּכָה רַבִּי: יֵשׁ קוֹנָה עוֹלָמוֹ בְּשַׁעָה אַחַת".
בְּשַׁעָה אַחַת, בְּרַגַּע אַחַד שֶׁל קִבְּלַת הַחֲלָטָה נְכוֹנָה –
אֶפְשָׁר לְפַעֵל גְּדוּלוֹת וּנְצוּרוֹת!
אָמְרוּ חֲזוֹ"ל (חֲלִין פֶּט ע"א): "אִין הַעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלֵא
בְּשִׁבְלֵי מִי שְׂבוּלָם אֶת עֲצָמוֹ בְּשַׁעַת מְרִיבָה, שְׁנֵאֲמַר
(אִיּוֹב כו, ז): 'תִּלְחֶה אֶרְצִי עַל בְּלִימָה'".
אִם נִדַּע אֵילּוֹ הַהֲשָׁגוֹת הַגְּבוּהוֹת נִתֵּן לְהַשִּׁיג עַל יְדֵי
קִבְּלַת הַחֲלָטָה לְבָלֵם אֶת הַפֶּה בְּשַׁעַת מְרִיבָה, זֶה
בּוֹדָאִי יִקַּל עֲלֵינוּ לְקַבֵּל אֶת הַחֲלָטָה הַנְּכוֹנָה בְּשַׁעַת
מְעִשָׂה.
(רַבִּי מִלְּשָׁה בּוֹיָאֵר שְׁלִיט"א – מִתּוֹךְ דּוֹרֵשׁ טוֹב סִפִּירַת
הַעוֹמֵר)

מעוניינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנוק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדירים פלוס" ברחבי הארץ